

Bonaco

– časopis pokoje 11 L 414

Základní informace

- název znamenal zkratku pro sousloví „bordel na kolečkách“, **co** místo **ko** je změněno pro zajímavost
- jediný dochovaný dívčí časopis terezínského ghetta
- psaly ho dívky ve věku 16 - 18 let z pokoje 11 L 414
- z let 1943 - 1944 se zachovalo 5 svazků, celkem 64 stran strojopisu s kresbami (čísla 1, 2, 3, 4, 6 - č.5 se nedochovalo)
- zachránila jej vychovatelka dívek z L 414 Gertruda Sekaninová-Čakrtová
- po její smrti dědici sešity předali ve spolupráci s českým disentem Stephenu Deanovi do USA (v polovině osmdesátých let dvacátého století)
- po roce 1989 byla dochovaná čísla uložena v Židovském muzeu v Praze

Podoba časopisu Bonaco

- není jednotná, nemá ustálené rubriky
- různý počet stran jednotlivých čísel
- titulní stránka je vždy obrázková
- autorky se podepisovaly přezdívkami
- témata:

doba před odjezdem do Terezína – cesta sem, školní docházka, rodné město, zkušenosti s prací

život v Terezíně – sčítání v Bohušovické kotlině, transport polských dětí, život mladých v Terezíně

život pokoje – zážitky z práce, texty o pořádku na pokoji, deníkové záznamy, asi i fiktivní

drobná oznámení a zprávy

literární pokusy

zábavné rubriky – komiksy, fiktivní zprávy k pobavení, ankety

Vybráno z textů

Čekání

„Vítr zpívá v korunách stromů
tu smutnou píseň plnou touhy:
chceme domů, jen domů
a ten čas je tak dlouhý
kdy čekáme na splnění našeho vroucího přání
a... snad tak budem čekat do skonání.
Kdy skončí se tento život plný útrap a běd,
zažijem ještě několik šťastnějších let?
Nikde odpověď a zase čekání bez konce.
Snad za rok, za měsíc, snad zítra
a přece jednou to musí být!
Bude to jednoho krásného jitra
a pak začnem znovu žít!

(Iris) Bonaco 3:16

„Ačkoliv jsme v Terezíně, neztrácíme svůj optimismus a máme chuť do života a do práce. Důkazem toho, že dokážeme, to, co chceme a že chceme něco dokázat, má být náš časopis. Nejen, že se zde bude zrcadlit náš v dívčím domově veselý a kamarádský život se svými někdy chmurnými chvílemi, ale náš obzor se šíří i za hranice ghetta, naše zájmy nejsou omezeny dřevěnými závorami. Chceme samy sebe přesvědčit, že nás nikdo neudolá, že se vyrovnáme těm, které nepotkalo to štěstí stát se obyvateli ghetta.“

„Ačkoliv jsme v Terezíně, neztrácíme svůj optimismus a máme chuť do života a do práce. Důkazem toho, že dokážeme, to, co chceme a že chceme něco dokázat, má být náš časopis. Nejen, že se zde bude zrcadlit náš v dívčím domově veselý a kamarádský život se svými někdy chmurnými chvílemi, ale náš obzor se šíří i za hranice ghetta, naše zájmy nejsou omezeny dřevěnými závorami. Chceme samy sebe přesvědčit, že nás nikdo neudolá, že se vyrovnáme těm, které nepotkalo to štěstí stát se obyvateli ghetta.“

Bonaco 1: 2

„Pište hodně do obou částí časopisu, to znamená: myslíte hodně, žijte do hloubky – a oblékejte svým myšlenkám, představám, obrazům šaty, zářící všemi barvami fantasmie a novotou, ale skvěle střižené myšlenkou a bezvadně ušité poctivou prací.“

Bonaco 3:25

„Chceme být tribunou pokusů o literární tvorbu. Zásadní článek má být uveřejněn, říká-li nám jasně a svérázně sebe nepatrnější věc, týkající se pisatelky nebo jejích kamarádů, domova nebo ghetta, Terezína nebo celého světa. Pokus o beletrii však musí být posuzován dle měřítka přísnějšího, v první řadě v zájmu autora, stejně však ve prospěch čtenářů. Pisatel musí mít správnou míru sebekritiky i odvahy. Sebekritika nemá být censurem, který jeho dílo bílí a hází do koše, ale rádce, který společně s odvahou je dobrým průvodcem začátečnickovým. Věci, které budou otištěny na těchto stránkách, musí jednak vychovávat, jednak respektovat vkus čtenářů.“

Bonaco 3:25

Žalozpěv

„Ten pokoj z tůně pekelné
načerpal síru a smolu,
na boty hrůza ta lepí se.

[...]

Já abych košťata sháněl sám,
omotal hadry a donesl vám.
Vy líná cháska tu čumíte,
jen básnit a malovat umíte.

[...]

Však co si mám počnout, ubohý tvor,
když Bonako vládne tu jako mor?
I když ho zpod postelí vymetu,
za čtrnáct dní bude zase tu.
Kresbami, verši ho slavíte,
na starý trůn ho posadíte.

Několik slov o květinách

„U nás na domově jsme zařízeny jako na chatě a tak jsme si také přizpůsobily prosté dřevěné bedničky na květiny. Máme jich tu plno, protože je máme všechny tak rády.“

Bonaco 6: 14

Z deníku Neznámé

„Když jsem měla jednu cimerku, našla jsem mezi smetím několik zmačkaných listů. Jsem již od přírody člověk zvědavý a proto jsem začala listy číst čím dál s tím větším zájmem. Těch několik listů bylo opravdu velmi zajímavých. Odrážel se v nich pochod myšlenek děvčete z našeho pokoje. Snad někoho upoutají, snad někdo pochopí ono neznámé děvče. Opisuji je celkem beze změny. Pisatelce deníku se předem omlouvám za svoji nediskrétnost, doufám, že promine.“

Bonaco 3: 15

„Ačkoli jsme v Terezíně, neztrácíme svůj optimismus a máme chuť do života a do práce. Důkazem toho, že dokážeme, to, co chceme a že chceme něco dokázat, má být náš časopis. Nejen, že se zde bude zrcadlit náš v dívčím domově veselý a kamarádký život se svými někdy chmurnými chvílemi, ale náš obzor se šíří i za hranice ghetta, naše zájmy nejsou omezeny dřevěnými závorami. Chceme samy sebe přesvědčit, že nás nikdo neodolá, že se vyrovnáme těm, které nepotkalo to štěstí stát se obyvatelem ghetta.“

Výzva k odevzdání věci do společného fondu pro potřebné

„Dobře víme, že každá nabízí ze svého své přítelkyni, kamarádkám – ale u fondu jde o něco víc. Zde nedarujeme, ale tak trošičku budujeme. Učíme se myslet dopředu a na neurčitěho příjemce a na vzrůstu malých příspěvků v jeden velký poznáváme v malém sílu všech společných akcí.“

Bonaco 3: 4

Náš směr – náš cíl?

„To nejsou jenom iluze,
to nejsou plané řeči,
i když některé naše diskuse
o takových svědčí.
My chceme se probít životem,
a chceme ukázat sílu,
ne tělesnou – i duševní,
i když se octnem v víru.
Život je krutý těžký boj,
a přec není tak zlý,
jen musíš pochopit,
a hlavně – optimismus mít.“

Bonaco 1: 2

Redaktorky Bonaca

JARKA, DESIRÉE – Jarmila Steinerová (Kalinová) – *14. března 1927, zahynula

MAHULENA – Dagmar Poláčková (Nebeská) – *17. února 1926, osvobozena v Terezíně

MÍLA – Miloslava Böhmová (Dohnalová) – *4. květen 1926, osvobozena v Terezíně

RIKA – Erika Steinerová – *13. prosince 1927, osvobozena v Terezíně

MERCI – Lili Monathová – *7. srpna 1925, osvobozena mimo Terezín

S.W., SOŇA, SOJKA – Soňa Waldsteinová, akademická malířka – * 28. listopadu 1926, osvobozena v Terezíně

HILDA – Hilda Úlehlová – *18. srpna 1925, osvobozena v Terezíně

JULA – Judita Lamplová (Neureuterová) – *19. listopad 1928, osvobozena v Terezíně

Poznámka: dívky z pokoje 11L 414 vzhledem k svému věku už pracovaly – v kuchyni, v kanceláři, na zahradě, v ordinaci, v továrně na síldu.

Vybráno z magisterské práce Dětská časopisecká tvorba v terezínském ghettu Lenky Štefloové, obhájené v červnu 2010 na MUNI v Brně.

Možnosti práce s úryvky textů z časopisu Bonaco

- a) libovolné literární inspirace
- b) vymyšlení vlastních rubrik a příspěvků do nich
- c) návrhy ilustrací k článkům, titulních stránek časopisu
- d) rekonstruování života dívek z pokoje 11 na základě vybraných článků – Čím se zabývaly po své práci? Byl na pokoji 11 skutečně tak velký nepořádek nebo jde o nějakou stylizaci? Na jaká témata píší dívky básně? Zajímá je něco jiného než mladší děvčata z pokoje 28L 410? atp.
- e) vyhledávání v archivu dokumentů Židovského muzea v Praze (v on-line přístupu jsou zveřejněna 2 čísla)
- f) pátrání po osudu redaktorek s pomocí Terezínské pamětní knihy a dalších internetových stránek z příloh <http://www.holocaust.cz>
- g) porovnávání s dalšími on-line přístupnými časopisy – Vedem, Kamarád, Domov <http://www.vedem-terezin.cz/>